

***ВІСНИК СТУДЕНТСЬКОГО
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
«ВАПРА»***

**ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Випуск 187

Вінниця 2024

**ВІСНИК СТУДЕНТСЬКОГО
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
«ВАПРА»**

**ВІННИЦЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Випуск 187

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

*«Актуальні проблеми ефективного соціально-
економічного розвитку України»*

18 квітня 2024 року

Вінниця 2024

УДК 338.1

Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2024. Вип. 187. 415 с.

У Віснику розглядаються глобальні імперативи підприємницького потенціалу компаній на внутрішньому та зовнішньому ринках; проблеми та перспективи соціального забезпечення громадян; сучасні моделі, стратегії, технології менеджменту; стан, виклики та перспективи розвитку публічного управління в Україні; проблематика моделювання та проектування процесів управління в соціально-економічних системах. Значна увага приділяється стратегічним напрямкам розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в контексті динамічних євроінтеграційних процесів; фінансовому механізму забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблемам та перспективам торгівлі в реаліях сьогодення; маркетинговим технологіям в умовах інноваційного розвитку бізнесу. Висвітлюються регіональний та національний виміри тенденцій розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; політико-правові, історичні та соціально-психологічні тенденції державотворення в Україні. Досліджуються передумови професійної самореалізації молоді в умовах ринкової економіки: мовний, соціальний та міжкультурний аспекти.

Розраховано на аспірантів, молодих вчених, здобувачів вищої освіти, які цікавляться проблемами соціально-економічного розвитку суспільства.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор
Відповідальний секретар – **Мартінова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор

Члени редакційної колегії:

Бабчинська О. І., д-р екон. наук, доцент, **Власенко І. Г.**, д-р мед. наук, професор, **Громова О. Є.**, д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор, **Корж Н. В.**, д-р екон. наук, професор, **Романовська Ю. А.**, д-р екон. наук, доцент, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, професор, **Антонюк К. Г.**, доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Вівсюк І. О.**, доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Добровольська Н. В.**, канд. пед. наук, доцент, **Довгань Ю. В.**, канд. екон. наук, доцент, **Китайчук Т. Г.**, канд. екон. наук, доцент, **Мазуркевич І. О.**, канд. екон. наук, **Майстер Л. А.**, канд. екон. наук, доцент, **Осіпова Л. В.**, канд. екон. наук, доцент, **Павлюк Т. І.**, канд. екон. наук, доцент, **Стратійчук В. М.**, доктор філософії зі спеціальності «Економіка», **Тернова А. С.**, канд. техн. наук, доцент.

Свідоцтво Вінницького обласного управління юстиції про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації № 662-20-р серія ВЦ від 14 грудня 2006 року.

ЗМІСТ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бєлко Ю. М.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ HR-СТРАТЕГІЇ ОРГАНУ

ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ..... 11

Боднюк І. Л.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА

ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ..... 17

Бондар Ю. Є.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ

УКРАЇНИ..... 25

Важинський А. О.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦИФРОВОЇ ПАРТИСИПАЦІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ

У ВИРОБЛЕННІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ..... 31

Винник А. О.

Здобувач освітнього ступеня «магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВИ

МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ..... 39

Владімірова Т. О.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО

БРЕНДУ УКРАЇНИ..... 47

Восводко Д. Р.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ЦИФРОВИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ В

ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ..... 52

7. Вербицьки В.В., Основні тенденції виховання молоді досвід Франції. м. Київ. URL: https://lib.iitta.gov.ua/5267/1/Verbytskyi_2014.pdf ;

8. Найдич М.А., Мережа структур та законодавство щодо молодіжної політики Австрії. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1624/3/Naiduch.pdf> ;

9. Біла Д., Молодіжна політика: європейський досвід для України. 2022р. 2 с. URL: https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/163115/2022_7_Material_conference_16_06_2022-50-52.pdf?sequence=1&isAllowed=y

УДК 061.2:352/354(045)

Важинський А. О.

Здобувач освітнього ступеня «бакалавр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЦИФРОВОЇ ПАРТИЦИПАЦІЇ

ГРОМАДСЬКОСТІ У ВИРОБЛЕННІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті досліджено теоретичні основи цифрової партисипації громадськості у виробленні публічної політики. Розкрито сутність категорії «цифрова партисипація». Узагальнено завдання, засоби, умови, переваги та виклики цифрової партисипації.

Ключові слова: *цифрова партисипація, участь, громадськість, публічне управління, політика.*

Використання цифрових технологій сприяє більш ефективному вирішенню проблем у сфері надання публічних послуг. Це досягається не лише за рахунок оптимізації та зменшення бюджетних витрат на ці цілі, а й через збільшення довіри споживачів публічних послуг до влади. Цифрові технології дозволяють економити час, надавати необхідні послуги відповідно до конкретних життєвих ситуацій, тим самим допомагаючи громадянам досягати очікуваних результатів від держави, захищати свої законні інтереси та, частково, втілювати поставлені цілі спільно з державою.

Окремі питання становлення та розвитку цифрової участі громадян у формуванні та реалізації публічного управління розглядалися у працях вітчизняних науковців, серед яких: Горбова Н. та Нестеренко О.; Кравченко М. та Колесніченко О.; Войнова Е.; Карпенко О., Левченко О. та Сакалош С.; Ніколіна І. та Герасимюк К., Ткаля О. та інші.

Проблематика цифрової партисипації громадськості у виробленні публічної політики залишається актуальною через сучасні виклики, причинені війною, та зростання вимог щодо адекватності та ефективності публічної політики в умовах обмежених фінансових ресурсів.

Мета статті – дослідження теоретичних основ цифрової партисипації громадськості у виробленні публічної політики.

Концепція «належного (доброго) демократичного врядування» (Good Governance – детермінанта демократичного врядування. В контексті цього демократичне врядування, являє собою комплексний механізм демократичної діяльності інститутів та організацій, які у своїй сукупності забезпечують державно-управлінську самоорганізацію суспільства. Концепція доброго демократичного врядування дозволяє сприймати демократичне врядування як процес, що спрямований на взаємодію між органами державної влади та громадським суспільством не по вертикалі, а по горизонталі без ієрархічності [8].

Належне врядування виникло на вимогу часу, сформувалось з принципів формування ЄС та практики його функціонування. Дана парадигма відрізняється і від класичного адміністрування (Public Administration), за яким єдиним джерелом політичних рішень є політичне керівництво, і від нового публічного управління (New Public Management) з його вектором на максимізацію прибутку. Належне врядування здатне ефективніше задовольняти суспільні потреби та виробляти соціально значущі рішення. Концепція належного врядування була деталізована в програмних документах ООН в кінці XX ст. та запроваджена в ЄС на початку XXI ст. Вона акцентована на здійсненні демократичного, правового, прозорого та підзвітного, відповідального, ефективного управління державними та суспільними справами як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях [7, с. 134-135].

Тому Ткаля О.В. зауважує, що Good Governance це і концепція багаторівневого управління, яка у 2008 році була затверджена Комітетом Міністрів Ради Європи [6].

І. Ніколіна зазначає, що демократичне врядування – це набір національно усталених принципів, стандартів і практик, що сприяють ефективному публічному управлінню та адмініструванню, дотриманню демократії і сталому розвитку територій через нормативно врегульовану процедуру партнерської взаємодії органів місцевої влади з приватним сектором на основі рівності, взаємної відповідальності за прийняті рішення та результати їх упровадження. Дослідниця стверджує, що суть демократичного потенціалу зводиться до сприяння розвитку правової, соціальної, ініціативної культури громадськості [8].

Ми вважаємо, що демократичний потенціал примножуватиметься через становлення цифрової партисипації громадськості.

Партисипація суспільства збільшується за умови розвитку громадянського суспільства.

На думку Савенко В.В., основоположною ідеєю більшості сучасних концепцій громадянського суспільства є безапеляційне й абсолютне визнання того, що держава як інституція існує для того, щоб служити інтересам кожної конкретної особи зокрема та панівної частини суспільства загалом. Держава має діяти лише в межах закону та не виходити за його демаркаційні лінії практично за жодних, навіть благих потреб. Стан взаємовідносин між державним апаратом та громадянським суспільством характеризує прогрес, безпеку і благоденство. Зрештою, лише громадянське суспільство є і автором, і запорукою конструювання правової держави.[9, с. 134]

На думку М. Кравченко та О. Колесніченко, партисипація, яка є головною характеристикою концепції доброго врядування, представляє собою свідому активну участь громадян у формуванні, виробленні та реалізації політичних та інших життєвих рішень [2, с. 234].

Узагальнюючи вище поданні тлумачення поняття «цифрова партисипація», підсумуємо, що на нашу думку, цифрова партисипація або цифрова участь громадян в житті держави та громади є важливим аспектом сучасного публічного

управління: вона визначається як процес включення громадян у прийняття рішень та виконання публічних функцій за допомогою цифрових технологій та інтернет-платформ.

Розрізняють наступні види партисипативних технік: публічний діалог; громадські консультації; створення білих, зелених книг та інших публічно-консультаційних документів; дорадчі комітети; учасницьке планування.

Завдання цифрової партисипації систематизовано на рисунку 1. спряє наступним процесам (рис. 1).

У статті «Партисипація як один з елементів цифрової трансформації публічного управління» авторів Н. Горбова та О. Нестеренко проаналізовано умови для здійснення цифрового стрибка та переходу на більш високий технологічний рівень розвитку. На думку дослідників, масштаби й темпи цифрових трансформацій мають стати основними характеристиками економічного розвитку [1, с. 20].

Рисунок 1 – Завдання цифрової партисипації

В свою чергу, О. Карпенко, О.Левченко, та С.Сакалош у статті здійснили аналіз тенденцій розвитку партисипативних трансформацій на місцевому рівні від електронної до цифрової демократії. Дослідники наголошують на когнітивній складовій електронної демократії: інструменти цифрової демократії повинні сприяти розумінню громадян стосовно того, як функціонує влада, яким чином ухвалюються управлінські рішення, як краще раціоналізувати адміністративні процеси. На думку О. Карпенко, О.Левченко, та С.Сакалош, нерозуміння сутності, змістовності, цінності, процедурності й тривалості реалізації управлінських процесів призводить до виникнення популізму, який не потребує ніяких механізмів державного управління взагалі, цифрової демократії зокрема; відповідно, ефективність цифрової демократії знаходиться у площині кількості і якості користувачів, а й якості пояснення сутності функціонування як інструментів і процесів (відповідальності, транспарентності, компетентності тощо), а також принципів їх розмежування на національний, регіональний та місцевий (локальний) рівні [4, с. 113].

Засоби цифрової партисипації узагальнено на рисунку 2.

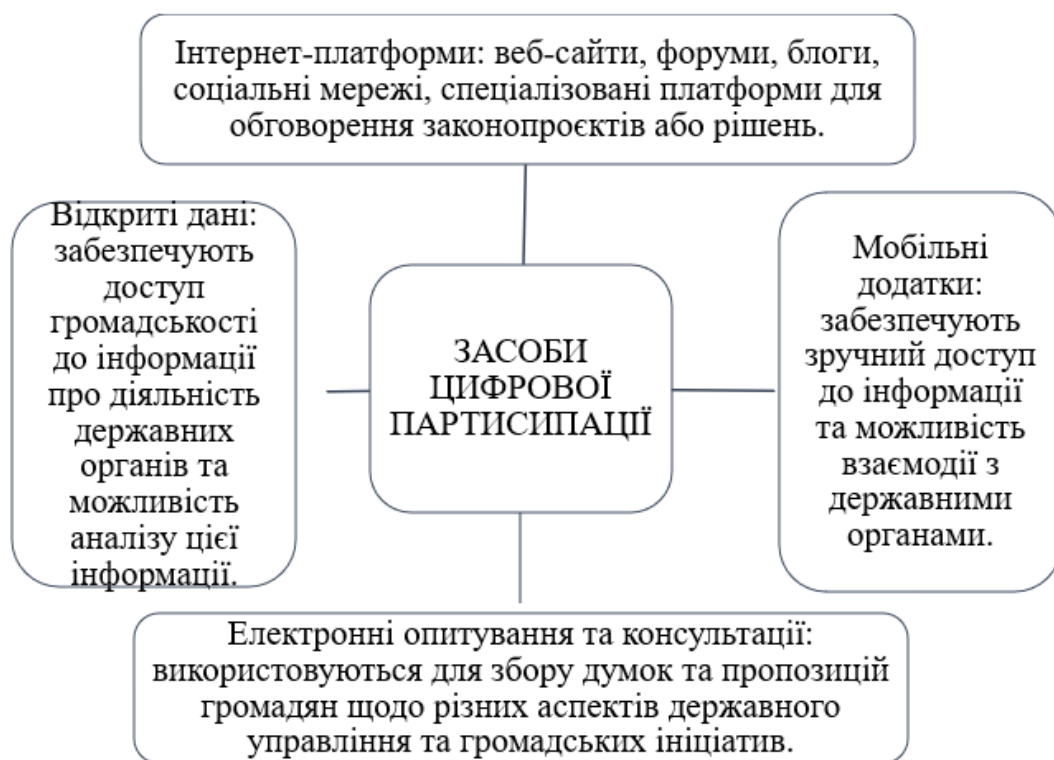

Рисунок 2 – Засоби цифрової партисипації

Л. Нікітенко в статті «Еволюція ідеї партисипативної демократії» підсумовує, що сьогодні теорія партисипативної демократії обіймає провідне місце у рейтинзі демократичних теорій, активно застосовується на практиці у багатьох країнах світу. Визначальна ідея партисипативної демократії лежить у потенції пересічних громадян реалізовувати самокерівництво, однак вона ще не імplementована у життя в повній мірі. Дослідниця Отже виокремлює наступні вектори руху для забезпечення всезагального ефективного залучення переважної більшості громадян до процесу вироблення рішень: підвищення рівня обізнаності та освіченості, нівелювання економічної нерівності, надання реальних інструментів впливу на політичний процес (особливо за допомогою інформаційно-комунікаційних та блокчейн технологій). [8]

Переваги цифрової партисипації узагальнено на рисунку 3.

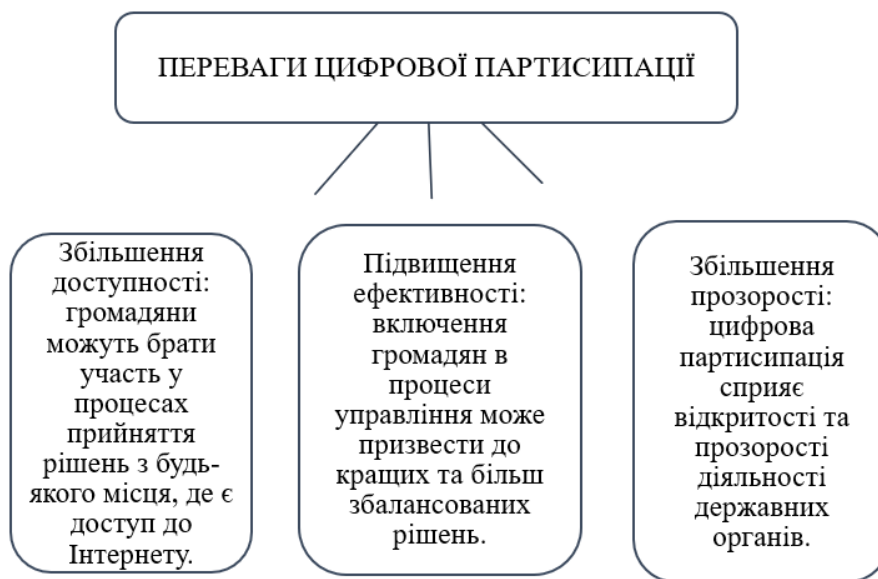

Рисунок 3 – Переваги цифрової партисипації

М. Кравченко та О. Колесніченко в статті «Особливості партисипації в умовах пандемії» розробили напрями розвитку партисипативної демократії, їх узагальнення наведено на рисунку 4.

Рисунок 4 - Напрями розвитку партисипативної демократії

Дослідники наголошують, що теорія партисипативної демократії обіймає провідне місце у рейтингу демократичних теорій, є популярною у науковому колі та має прикладний характер, оскільки активно застосовується на практиці багатьох країн (США, Данії, Іспанії, Швейцарії та ін). Проте, ця ідея ще не імplementована у життя в повній мірі. Для виправлення цієї ситуації необхідним вбачається всезагальне ефективне залучення переважної більшості громадян до процесу вироблення рішень через підвищення рівня обізнаності та освіченості, нівелювання економічної нерівності, надання реальних інструментів впливу на політичний процес (особливо за допомогою інформацій-но-комунікаційних та блокчейн технологій) [8, с. 349].

Савенко В.В., зазначає, що процес формування громадянського суспільства та правової держави, як і будь-які інші правові процеси, що розгортаються, в площині правової реальності характеризуються високим рівнем суспільної свідомості та політичної культури, які перебувають за межами регулювання держави, але охороняються та гарантуються нею [9, с. 347].

На думку Н. Горбова та О. Нестеренко, необхідною умовою для ефективного використання цифрової інфраструктури є наявність цифрових навичок. Адже навіть наявність покриття та забезпечення технікою, переконують дослідники, не дадуть змогу скористатися перевагами, які забезпечує розвинена інфраструктура; з іншого боку, брак навичок зменшує попит на цифрові послуги, що стримує розвиток галузі [1, с. 20].

Засоби цифрової партисипації узагальнено на рисунку 5.

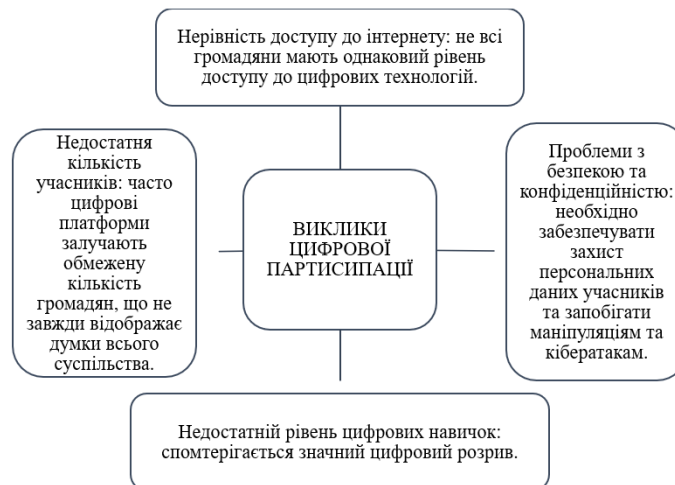

Рисунок 5 – Засоби цифрової партисипації

Отож, цифрова партисипація відіграє значну роль у розвитку відкритого та прозорого суспільства, сприяючи активному включенню громадян у прийняття рішень та формування політики.

Список використаних джерел:

1. Горбова Н. А., Нестеренко О. М. Партисипація як один з елементів цифрової трансформації публічного управління. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2021. № 1(28). С. 20-26. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/4395/1/5%20%d0%93%d0%be%d1%80%d0%b1%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%9d.%20%d0%90..pdf>.
2. Кравченко М. В., Колесніченко О. М. Особливості партисипації в умовах пандемії. *Право та державне управління*. 2021. № 2. С. 233-240. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2021/37.pdf.
3. Войнова Е. О. Електронна демократія: трансформація осмислення. *Політичне життя*. 2020. № 4. С. 21–29.

4. Карпенко О., Левченко О., Сакалош С. Партисипативні трансформації на місцевому рівні: електронна та цифрова демократія. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. №1(77). С.111-115. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/170439>.

5. Ніколіна І.І., Герасимюк К.Х. Дослідження кореляції між впровадженням принципів належного врядування та спроможністю громад. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 31. С. 49-54.

6. Ткаля О. В Розуміння належного врядування за сучасних умов. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2020. Том 31 (70) № 2. С. 125-130.

7. Ніколіна І.І., Мережко В.М. Теоретичні аспекти розбудови належного врядування на місцевому рівні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Т. 33 (72) № 6, 2023. С.133-137 (фахове видання).

УДК 34:336.1:352(045)

Винник А. О.

Здобувач освітнього ступеня «магістр»

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ

ЯК ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В статті вивченні теоретичні та правові аспекти місцевих фінансів як основи місцевого самоврядування. Проаналізовано зміни правового механізму в контексті реформи децентралізації влади спрямовані на фінансову самостійність органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: *місцеві фінанси, місцевий бюджет, органи місцевого самоврядування, бюджетна децентралізація, публічне управління.*